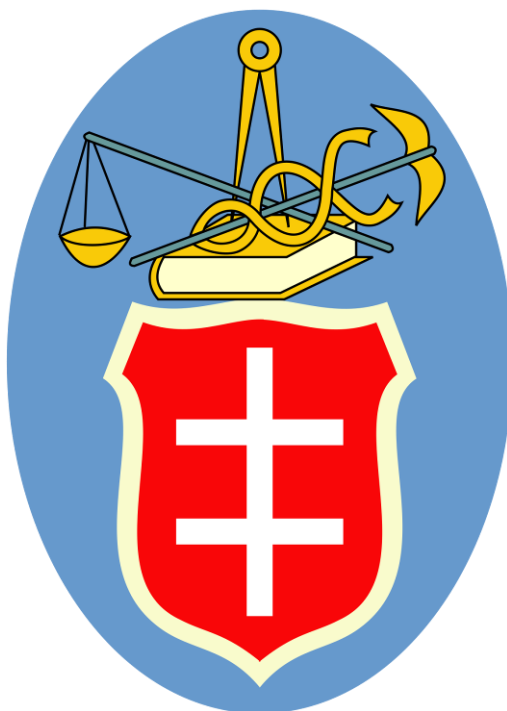
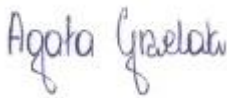

OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE PODSTAWOWE

do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego **Nr 70/II/25** dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku

Warszawa, lipiec 2025 r.

Nazwa opracowania:	Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/II/25 dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku.
Zlecniodawca:	Burmistrz Leżajska
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Autor opracowania:	mgr Agata Grzelak

Spis treści

1	Wstęp	7
1.1	Podstawa prawna opracowania	7
1.2	Zakres opracowania i wykorzystane materiały.....	7
1.3	Akty prawne uwzględnione w opracowaniu	8
2	Charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska	10
2.1	Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania	10
3	Opis elementów przyrodniczych, ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku	11
3.1	Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia	11
3.2	Surowce mineralne.....	12
3.3	Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gleby	13
3.4	Hydrologia i hydrogeologia.....	13
3.5	Warunki klimatyczne	17
3.6	Fauna i flora	17
3.7	Powiązania ekologiczne	18
3.8	Formy ochrony przyrody na terenie miasta	19
3.9	Zasoby krajobrazowe.....	21
4	Jakość środowiska oraz opis zagrożeń i identyfikacja źródeł zagrożenia	22
4.1	Stan środowiska.....	22
4.2	Identyfikacja głównych zagrożeń.....	24
5	Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska	25
5.1	Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji	25
5.2	Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności	25
5.3	Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń	25
6	Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku	25
7	Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego	26
7.1	Obszary pełniące funkcje przyrodnicze	26
7.2	Obszary ograniczeń funkcji użytkowych	26
7.3	Obszary rozwoju – ocena przydatności terenu dla rozwoju funkcji użytkowych	26
8	Wnioski i wytyczne do projektu planu	26
9	Załączniki	27

1 Wstęp

1.1 Podstawa prawna opracowania

Niniejsze opracowanie powstało na potrzeby *miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/II/25 dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku* sporządzanego na podstawie uchwały Nr X/85/25 Rady Miejskiej w Leżajsku z dnia 10 lutego 2025 r. Obowiązek sporządzenia tego dokumentu wynika z art. 72 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647). Zakres merytoryczny określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298).

1.2 Zakres opracowania i wykorzystane materiały

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu. Przeprowadzone wcześniej analizy dały podstawy do sformułowania wniosków i zaleceń do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/II/25 dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku.

Opracowanie wykonano na m.in. podstawie następujących materiałów:

1. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań;
2. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
3. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/19 terenu dworca autobusowego przy ul. Mickiewicza i Placu Dworcowego w Leżajsku, Usługowy Zakład Fizjografii i Geologii Inżynierskiej, 2019 r.;
4. Audyt krajobrazowy województwa podkarpackiego, 2025.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, Mapa Hydrogeologiczna Polski, Mapa Geośrodowiskowa Polski; Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusze z objaśnieniami – 956 Leżajsk;
2. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
3. Warstwy tematyczne CBDG:
 - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych;
 - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych;
 - MIDAS – obszary górnicze;
 - MIDAS – tereny górnicze;
 - MIDAS – złoża kopalin;
 - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. <https://www.miastolezajsk.pl/> – Oficjalna strona internetowa Miasta Leżajsk
2. <http://sip.miastolezajsk.pl/> – System Informacji Przestrzennej Miasta Leżajsk
3. <http://www.gios.gov.pl> – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu
4. <https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/> – Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody
5. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> – Bank Danych Lokalnych, GUS

1.3 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 647);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1290);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 567);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 757);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz.U. z 2025 r., poz. 733);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz.U. z 2002 r. Nr 155, poz. 1298);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225 ze zm.);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r., poz. 300);

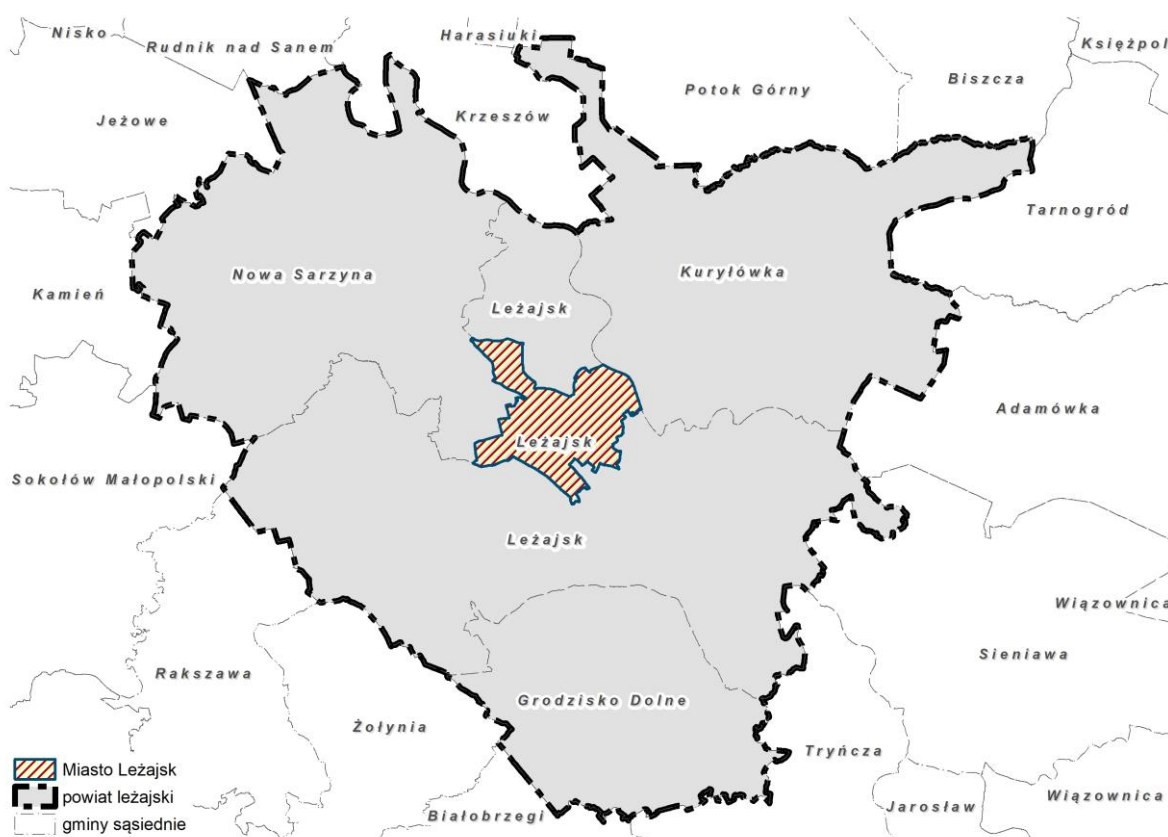
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. z 2022 r., poz. 2739);
- Rozporządzenie nr 13/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Grupy Żywiec S.A. zlokalizowanego w miejscowości Stare Miasto (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2015 r., poz. 2256);
- Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 6 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Grupy Żywiec S.A. zlokalizowanego w miejscowości Stare Miasto (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 473);
- Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 11 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Grupy Żywiec S.A. zlokalizowanego w miejscowości Stare Miasto (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 4474);
- Rozporządzenie nr 14/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej HORTINO Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Leżajsk Sp. z o.o. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2015 r., poz. 2335);
- Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 14 lutego 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej Hortiono Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Leżajsk Sp. z o.o. (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2017 r., poz. 625);
- Rozporządzenie nr 15/2015 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 30 lipca 2015 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Nad Stojadłem” (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2015 r., poz. 2336);
- Rozporządzenie nr 41/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 28 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęcia wody podziemnej „Nad Stojadłem” (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2016 r., poz. 3685);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

2 Charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska

2.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Miasto Leżajsk położone jest w północnej części województwa podkarpackiego. Jego powierzchnia wynosi ok. 2 058 ha i stanowi ok. 3,4% powierzchni powiatu leżajskiego. Miasto sąsiaduje z gminą wiejską Leżajsk oraz Kuryłówka, a także z gminą miejsko-wiejską Nowa Sarzyna. Pełni funkcję stolicy powiatu leżajskiego, stanowiąc centrum administracyjne, gospodarcze, kulturalne i oświatowe dla okolicznych miejscowości. Miasto Leżajsk zamieszkuje łącznie 12 564 osób (stan na 2024 r., GUS).

Rysunek 1. Położenie miasta Leżajsk względem podziału administracyjnego (źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGiK – państwowego rejestru granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju)

Przez miasto przebiega linia kolejowa nr 68 Lublin Główny – Przeworsk ze stacją kolejową Leżajsk, droga krajowa nr 77 (Lipnik – Przemyśl), drogi wojewódzkie nr 875, 877. Dojazd do innych ważniejszych miast regionu jest stosunkowo łatwy, w tym jego stolicy – Rzeszowa, zajmuje kilkadziesiąt minut.

Miasto stanowi ważny ośrodek przemysłowy w powiecie. Znajdują się tutaj np.: ZPOW HORTINO Sp. z o.o., Fabryka Maszyn NOWA Sp. z o.o., BMF Polska Sp. z o.o., Grupa Silikaty Sp. z o.o. Ważnym elementem pejzażu gospodarczego miasta jest działający w jego pobliżu, na terenie sąsiedniej gminy Leżajsk, Park Przemysłowy Gminy Leżajsk. Jako wyodrębniony obszar jest on w pełni uzbrojony i stanowi podstrefę Mieleckiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także oddział Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Mielec, oferującej podmiotom gospodarczym szereg możliwości w zakresie dogodnego inwestowania.

Najcenniejszym zasobem środowiskowym znajdującym się w granicach miasta Leżajsk jest rezerwat przyrody „Las klasztorny” o powierzchni 40,37 ha. Stanowi on fragment lasu mieszanego o cechach zespołu naturalnego z bogatą i ciekawą florą, charakteryzującą stosunki przyrodnicze, jakie panowały w dawnej Puszczy Sandomierskiej. Miasto Leżajsk posiada również bogate zasoby kulturowo-historyczne, tj. zabytki ruchome,

zabytki nieruchome, zabytki archeologiczne.

Zgodnie z uchwałą Nr X/85/25 Rady Miejskiej w Leżajsku z dnia 10 lutego 2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/II/25 dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku opracowanie ekofizjograficzne sporządzono dla terenu położonego w centrum miasta.

Obszar opracowania obejmuje teren dworca autobusowego zlokalizowanego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy, jego powierzchnia wynosi ok. 0,43 ha. Stanowi on teren całkowicie przekształcony antropogenicznie – pokryty jest asfaltem oraz kostką brukową, w północno-wschodniej części znajdują się pawilony handlowo-usługowe.

Rysunek 2. Obszar objęty opracowaniem (źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.geoportal.gov.pl>)

3 Opis elementów przyrodniczych, ich wzajemnych powiązań oraz procesów zachodzących w środowisku

3.1 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski obszar objęty opracowaniem położony jest w mezoregionie Dolina Dolnego Sanu (512.46), który należy do makroregionu Kotliny Sandomierskiej (512.4-5), podprovincji Podkarpacie Północne (512), prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym (51). Mezoregion Dolina Dolnego Sanu¹ stanowi wcięty, rozległą dolinę Sanu o szerokości od około 5 do około 15 km, z wiekiem określonym na schyłek zlodowaceń południowopolskich i wielki interglacja.

¹ Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

W osadach piasków i żwirów, o miąższości kilkudziesięciu metrów, stwierdzono przepływ wód w kierunku południowym, do Dniestru, przy zatamowanym przez lądolód przepływie ku północy. Dominujący udział w tworzeniu doliny miały jednak wody odpływające ku północy, po ustąpieniu lądolodu. Po obydwu stronach holocenijskiego dna doliny występują plejstocenijskie poziomy terasowe, zbudowane głównie z piasków i żwirów. Dno doliny budują najczęściej piaski i żwiry, ale również utwory madowe. W południowej części doliny, koło Przemyśla, dno znajduje się na wysokości około 194 m n.p.m., a na północy, koło Skowierzyna, na wysokości 139 m n.p.m. Spadek rzeki na długości około 130 km wynosi od 0,33‰ do 0,43‰, co jest typowe dla dużych rzek w Polsce. Charakterystyczna jest większa wyrazistość zachodniej krawędzi doliny, która w części południowej osiąga wysokość nawet do 40–70 m, a w części północnej do 8–10 m. Wschodnia krawędź jest mniej wyraźna, rozcięta bocznymi dopływami Sanu tworzącymi szerokie odcinki ujściowe, często z niewielkimi formami eolicznymi. Na wyższych, starszych poziomach terasowych zachowały się ślady dużych meandrów, natomiast na niższym, holocenijskim znacznie mniejsze.

Pod względem geologicznym obszar opracowania zbudowany jest z piasków, mułków i żwirów, rzecznych tarasów nadzalewowych 12,0-17,0 m n.p. rzeki (Sanu) oraz 4,0-7,0 m n.p. mniejszych rzek.

3.2 Surowce mineralne

Na terenie miasta Leżajsk występuje 5 udokumentowanych złóż kopalin, tj. trzy złoża piasków, jedno złóż niezawodnionych piasków kwarcowych oraz złóż gazu ziemnego.

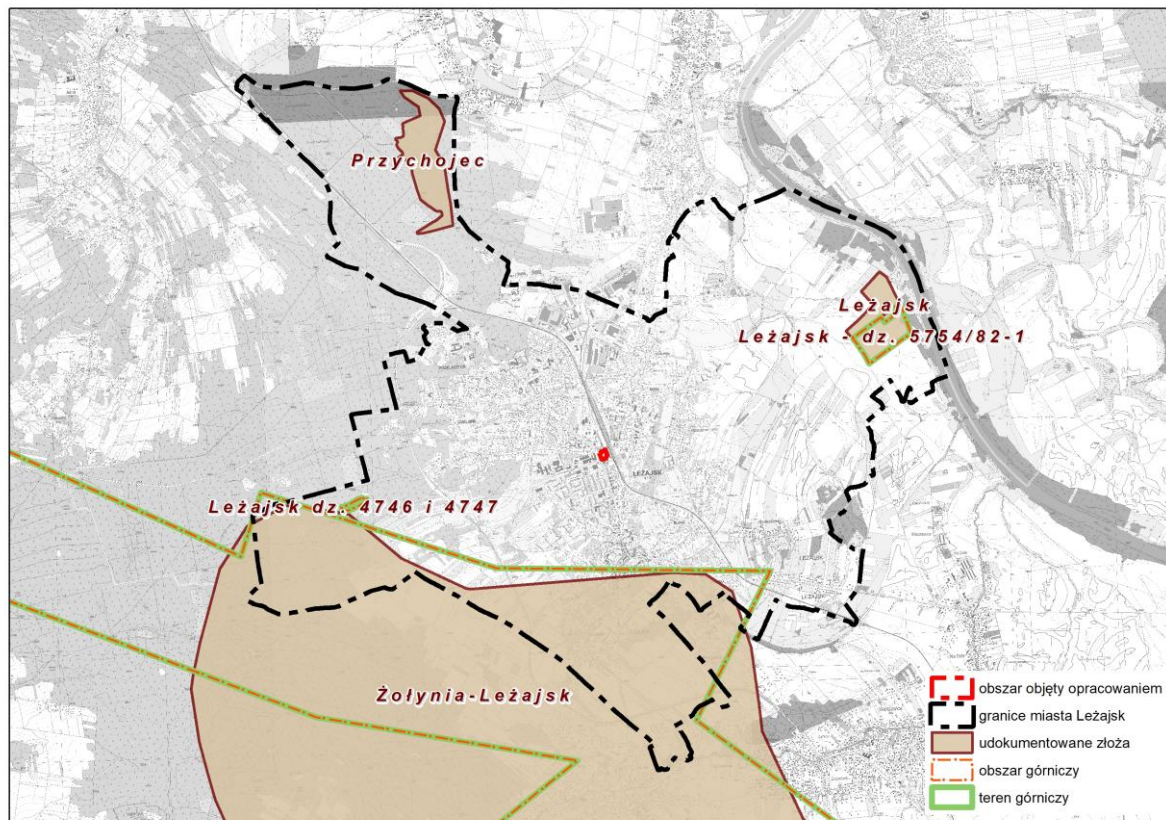
Tabela 1. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie miasta Leżajsk (źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r., PIG-PIB 2025; baza MIDAS)

KRUSZYWA NATURALNE, PIASKI CERMIKI BUDOWLANEJ								
nazwa złoża, nr MIDAS	rodzaj kopaliny	stan zagospodarowania złoża	zasoby (tys. t)		wydobycie (tys. t)	obszar i teren górnictwy		
			geologiczne bilansowe	przemysłowe				
Leżajsk KN 11821	piasek	złoże rozpoznane szczegółowo	1 816	-	-	-		
Leżajsk – dz. 5754/82-1 KN 20658	piasek	złoże rozpoznane szczegółowo	2 590	2 321	4	Leżajsk – dz. 5754/82-1 termin ważności: 31.12.2040		
Leżajsk dz. 4746 i 4747 KN 9160	piasek	złoże zagospodarowane	32	-	1	Leżajsk - dz. nr ewid. 4747 i 4746 termin ważności: 01.06.2032		
Przychojec PC 2749	piasek kwarcowy, niezawodniony	złoże rozpoznane szczegółowo	2 627	-	-	-		
GAZY ZIEMNE								
nazwa złoża, nr MIDAS	rodzaj kopaliny	stan zagospodarowania złoża	zasoby			wydobycie (mln m³)	obszar i teren górnictwy	
			wydobywalne bilansowe					
			razem	A+B	C			
Żołynia-Leżajsk² GZ 4612	gaz ziemny	złoże zagospodarowane	405,57	123,35	282,22	193,85	22,61	Żołynia- Leżajsk-2 termin ważności: 31.12.2042

² złóż udokumentowane na terenie gminy Nowa Sarzyna, gminy Grodzisko Dolne, gminy Tryńcza oraz gminy i miasta Leżajsk

Obszar opracowania położony jest poza udokumentowanymi złożami kopalin.

Rysunek 3. Udokumentowane złoża kopalin, obszary i tereny górnicze na terenie Leżajska (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych CBDG: Surowce – złoża kopalin, obszary górnicze, tereny górnicze)

3.3 Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, gleby

Rodzaj gleby zależy przede wszystkim od skały macierzystej (utworów budujących podłoże), a także od innych czynników: ukształtowania terenu, warunków klimatycznych, szaty roślinnej oraz działalności człowieka.

Ponad połowa gruntów w mieście Leżajsk należy do użytków rolnych (48,7%). Obszar miasta cechuje duże zróżnicowanie gleb i ich rolniczej przydatności. Najwartościowsze gleby organiczne występują w południowo – wschodniej oraz północnej części miasta. Gleby występujące w dolinie rzeki San zaliczane są do kompleksu pszennego dobrego i zajmują około 20% powierzchni gruntów ornych. Największą powierzchnię zajmują gleby kompleksu żytniego bardzo dobrego. Gleby wysokich klas bonitacyjnych, tj. II, III i IV stanowią 78% powierzchni użytków rolnych. W produkcji roślinnej głównym kierunkiem gospodarczym są zboża i okopowe, a głównymi roślinami ziemniaki i warzywa. Pierwszeństwo tych upraw jest powiązane z rozwiniętym na terenie miasta Leżajska przemysłem przetwórstwa owocowo – warzywnego.

Ze względu na fakt, że obszar objęty opracowaniem stanowi teren praktycznie w całości uszczelniony, przykryty asfaltem oraz kostką brukową i stanowi plac manewrowy dla autobusów, trudno mówić o glebach, gdyż te uległy przekształceniu w procesie urbanizacji.

3.4 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Miasto Leżajsk znajduje się w dorzeczu rzeki San, która przepływa wzdłuż jego północno-wschodniej granicy. Przez miasto przepływa również rzeka Jagódka będąca lewobrzeżnym dopływem Sanu. Struga Jagódka

przepływa przez Lasy Leżajskie, w których ma swoje źródła, miasto Leżajsk i Stare Miasto (gmina Leżajsk), gdzie uchodzi do Sanu. W Leżajsku na strudze utworzono sztuczny zalew Floryda. Ponadto na granicy miasta Leżajsk z miejscowością Giedlarowa (gmina Leżajsk) przepływa rzeka Błotnia.

Poza tym w mieście nie występują większe ciek naturalne, pojedynczo występują niewielkie sztuczne zbiorniki wodne. Na terenie miasta zlokalizowane są również rowy stanowiące pozostałości starorzecza Sanu.

Przez jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) rozumie się oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny lub sztuczny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne, jednorodny pod względem hydromorfologicznym i biologicznym. Scalone części wód powstają ze złączenia kilku sąsiadujących ze sobą jednolitych części wód o podobnej charakterystyce.

Miasto Leżajsk w całości położone jest w dorzeczu Wisły. W granicach miasta przebiegają granice czterech zlewni JCWP: Błotni, Jagódki, Malinianki oraz Sanu od Wisłoka do ujścia.

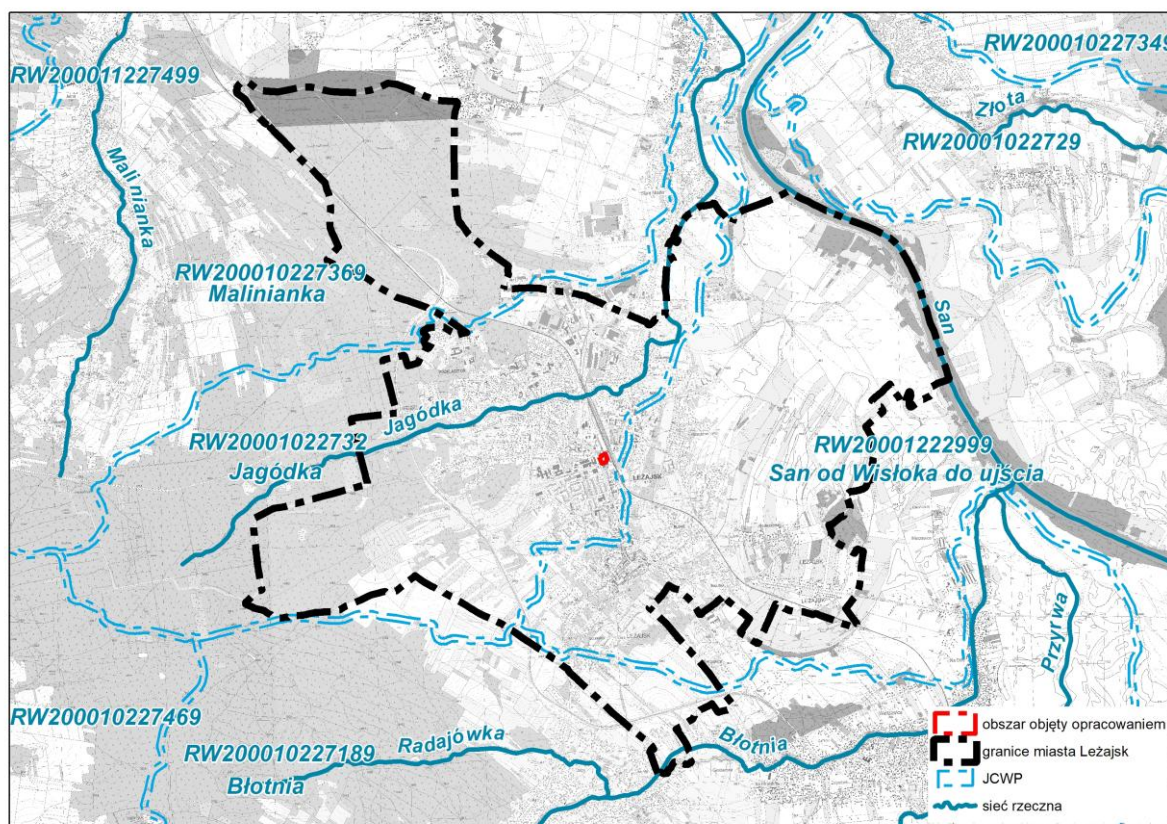
Tabela 2. Charakterystyka JCWP (źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.)

nazwa i kod JCWP ³	typ JCWP	status	stan / ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego / odstępstwa	obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie
Błotnia RW200010227189	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	NAT - naturalna część wód	zły / zagrożona / dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Brzózniński Obszar Chronionego Krajobrazu; obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu; użytek ekologiczny Żakówka
Jagódka RW20001022732	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły / zagrożona / dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Brzózniński Obszar Chronionego Krajobrazu; obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu; użytek ekologiczny
Malinianka RW200010227369	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	SZCW - silnie zmieniona część wód	zły / zagrożona / dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Brzózniński Obszar Chronionego Krajobrazu; obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu
San od Wisłoka do ujścia RW20001222999	RwN - Wielka rzeka nizinna	NAT - naturalna część wód	zły / zagrożona / dla JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4, ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej	Park Krajobrazowy Lasy Janowskie; Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu; Sieniawski Obszar Chronionego Krajobrazu; obszar Natura 2000 Lasy Janowskie; obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu; obszar Natura 2000 Uroczyska Lasów Janowskich; użytki ekologiczne

Obszar opracowania położony jest w zasięgu JCWP Jagódka (RW20001022732).

³ jednolita część wód powierzchniowych

Rysunek 4. Położenie miasta Leżajsk oraz obszaru opracowania na tle zlewni JCWP (źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP)

Wody podziemne

Pośród typów wód podziemnych najpowszechniejszymi są:

- wody gruntowe, które występują najpłycej i oddzielone są od powierzchni ziemi przepuszczalną strefą ponad zwierciadłem wody (strefa aeracji), intensywnie zasilane przez infiltrujące opady atmosferyczne;
- wody wgłębne, znajdujące się w warstwach wodonośnych pokrytych utworami słabo przepuszczalnymi. Związek z powierzchnią jest ograniczony, co zmniejsza zasilanie, ale zwiększa odporność na zanieczyszczenia;
- wody głębinowe, czyli wody izolowane od powierzchni ziemi większymi kompleksami utworów nieprzepuszczalnych.

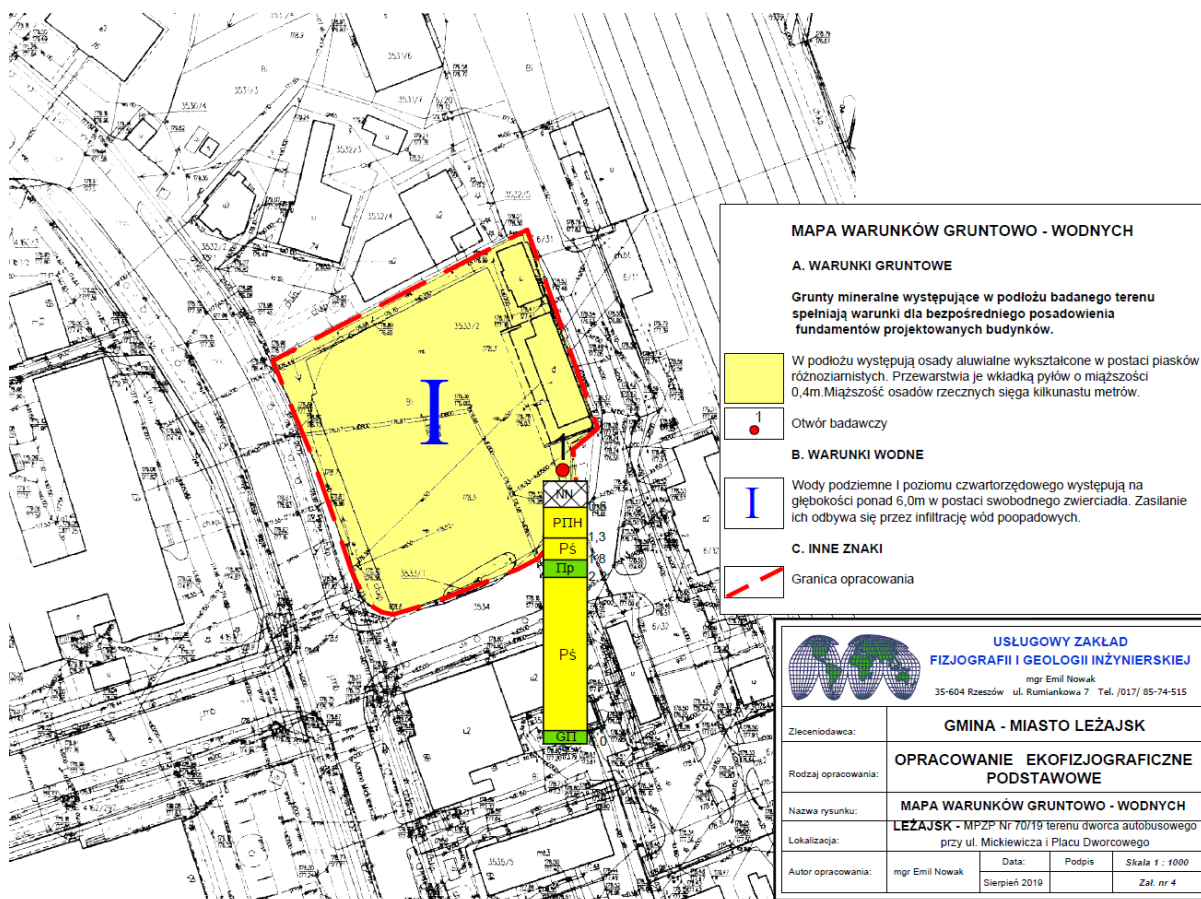
Na terenie miasta Leżajsk wody podziemne występują w czwartorzędowym piętrze wodonośnym, gdzie użytkowy poziom wodonośny stanowią piaski i żwiry rzeczne i wodnolodowcowe. Zasilany jest on przez infiltrację wód opadowych. Zwierciadło wód poziomu czwartorzędowego ma najczęściej charakter swobodny.

Wody z piętra czwartorzędowego są intensywnie eksploatowane zarówno dla celów przemysłowych jak i komunalnych, część ujęć ma wyznaczone strefy ochrony pośredniej (strefa ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej HORTIONO Zakładu Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Leżajsk Sp. z o.o., strefa ochrony pośredniej ujęcia wody podziemnej „Nad Stojadłem”, strefa ochrony pośredniej II rzędu ujęcia wody podziemnej Grupy Żywiec S.A.).

Zgodnie z informacją zawartą w *Opracowaniu ekofizjograficznym podstawowym dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/19 terenu dworca autobusowego przy*

ul. Mickiewicza i Placu Dworcowego w Leżajsku (Usługowy Zakład Fizjografii i Geologii Inżynierskiej, 2019 r.)⁴ na obszarze opracowania wody podziemne I poziomu czwartorzędowego występują na głębokości ponad 6,0 m w postaci swobodnego zwierciadła. Zasilanie ich odbywa się przez infiltrację wód opadowych.

Rysunek 5. Mapa warunków gruntowo-wodnych (źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla potrzeb miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/19 terenu dworca autobusowego przy ul. Mickiewicza i Placu Dworcowego w Leżajsku, Usługowy Zakład Fizjografii i Geologii Inżynierskiej, 2019 r.)

Zgodnie z podziałem obszaru dorzecza Górnej-Wschodniej Wisły na jednolite części wód podziemnych, miasto Leżajsk, w tym teren opracowania, położony jest w jednolitej części wód podziemnych oznaczonej kodem GW2000136. Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022 r.)* wody podziemne JCWPd nr 136 charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. JCWPd nr 136 znajduje się wykazie obszarów chronionych ze względu na przeznaczenie do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi. W granicach JCWPd nr 136 znajdują się obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, gdzie utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie (rezerwaty przyrody – 4, parki krajobrazowe – 1, obszary Natura 2000 OSO – 3, obszary Natura 2000 SOO – 8, obszary chronionego krajobrazu – 7, użytki ekologiczne – 59, pomniki przyrody – 1).

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę.

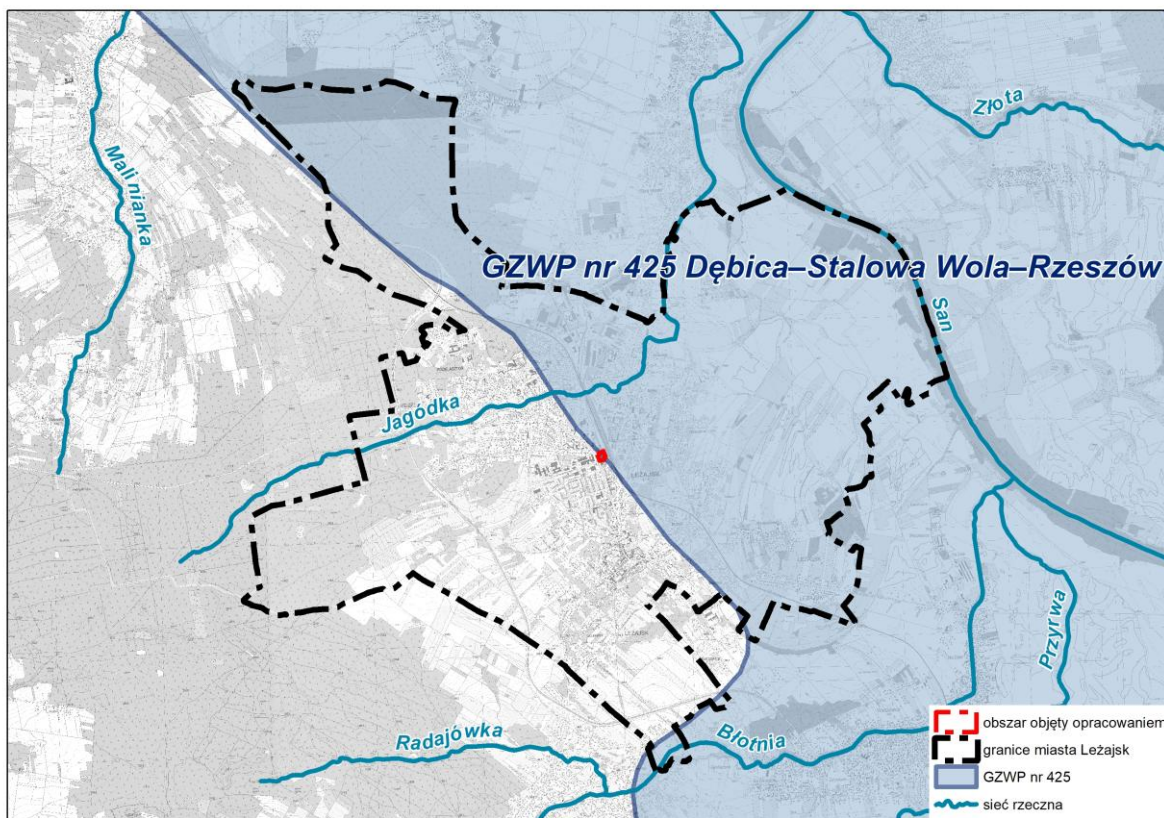
We wschodniej części miasta Leżajska zlokalizowany jest fragment porowego zbiornika wód podziemnych – Dębica-Stalowa Wola-Rzeszów (GZWP nr 425). Obszar zbiornika wynosi 1934 km². Na obszarze

⁴ Na potrzeby rozpoznania warunków gruntowo-wodnych wykonano otwór badawczy

GZWP nr 425 użytkowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę pitną i przemysłową ma jedynie czwartorzędowe piętro wodonośne. Neogeński (mioceniński) poziom wodonośny, związany z piaskowcami i piaskami kompleksu iłów krakowieckich, to poziom o niskich parametrach, zarówno ilościowych (mała wydajność), jak i jakościowych (wysoka mineralizacja).

Północno-wschodnia część obszaru opracowania położona jest w zasięgu GZWP nr 425 Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów.

Rysunek 6. GZWP nr 425 Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów (źródło: opracowanie własne na podstawie warstw tematycznych PI-G-PIB: Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych)

3.5 Warunki klimatyczne

Miasto Leżajsk zalicza się do krakowsko-sandomierskiego regionu klimatycznego, o średniej rocznej temperaturze 7,5°C. Klimat ten charakteryzuje się średnią temperaturą w lipcu około 18°C, najzimniejszy jest styczeń z temperaturą od –3,5 do +4,0°C. Średnie roczne sumy opadów wynoszą 630 mm. Pokrywa śnieżna zalega na tym terenie od 75 do 90 dni w ciągu roku. Wiatry przeważnie wieją w kierunku wschodnim. Największą wilgotnością charakteryzują się doliny rzek San i jej dopływów. W obrębie tych dolin występują okresowe mgły i częste stagnacje chłodnych mas powietrza.

Klimat lokalny na terenie opracowania można scharakteryzować jako topoklimat terenów zabudowanych charakteryzujący się wysokimi wahaniami temperatury i wilgotności w ciągu doby oraz tendencją do koncentracji i zalegania zanieczyszczeń atmosferycznych.

3.6 Fauna i flora

Obszar opracowania obejmuje teren dworca autobusowego, stanowi on teren całkowicie przekształcony antropogenicznie – pokryty jest asfaltem oraz kostką brukową, w północno-wschodniej części znajdują się pawilony handlowo-usługowe. Jest to teren praktycznie pozbawiony roślinności, niewielkie

nieutwardzone powierzchnie porasta roślinność trawiasta.

Na przedmiotowym terenie można spodziewać się występowania gatunków zwierząt typowych dla terenów zurbanizowanych, głównie przedstawicieli ornitofauny, takich jak wróbel, sroka, kawka, wrona siwa czy gołąb miejski. Z uwagi na położenie pośród zwartej zabudowy oraz ciągów komunikacyjnych teren ten jest mało atrakcyjnym siedliskiem dla zwierząt.

3.7 Powiązania ekologiczne

Korytarze ekologiczne stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, będące szlakami komunikacyjnymi dla zwierząt, a w większym przedziale czasowym również dla roślin. W zależności od wielkości i długości można mówić o korytarzach międzynarodowych i krajowych, regionalnych i lokalnych. Istnieje kilka koncepcji o znaczeniu ogólnopolskim i regionalnym dotyczących systemów powiązań obszarów przyrodniczych.

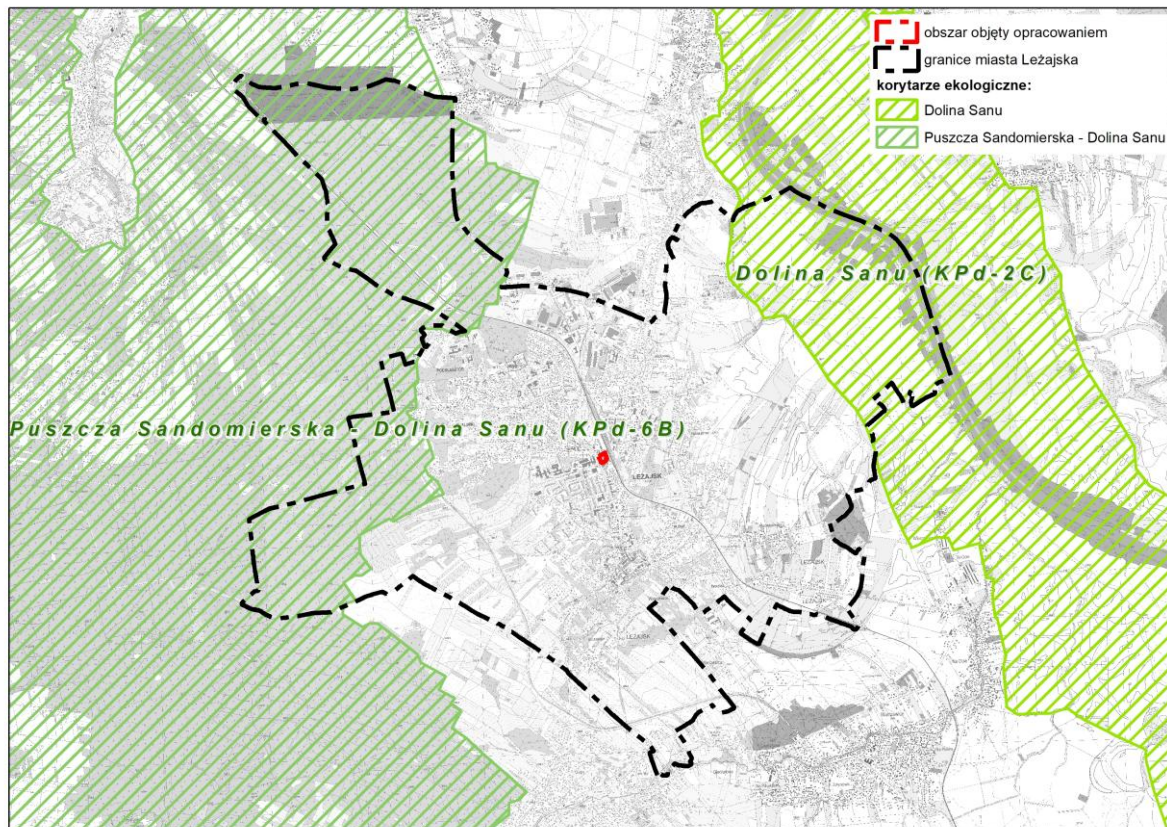
Sieć ogólnopolska korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000

Koncepcja korytarzy ekologicznych została przedstawiona w projekcie korytarzy ekologicznych łączących Europejską sieć Natura 2000 opracowanym na zlecenie Ministerstwa Środowiska pod redakcją Jędrzejewskiego. W ramach projektu wyznaczono spójną sieć, obejmującą zarówno wszystkie ważne obszary przyrodnicze (obszary węzłowe), jak i korytarze ekologiczne łączące je w ekologiczną całość. Korytarze wskazano przy uwzględnieniu łączności pomiędzy różnymi elementami siedliska przyrodniczego, a także dróg migracji zwierząt – posłużono się dostępnymi danymi o przemieszczaniu się dużych ssaków kopytnych (sarna, jeleni, dzik, łosi) i drapieżnych (niedźwiedź, wilk, ryś). Wyróżniono 7 korytarzy głównych, z czego na terenie miasta Leżajska występują obszary znajdujące się w zasięgu Korytarza Południowego (KPd) – korytarz Dolina Sanu (KPd-2C) oraz Puszcza Sandomierska – Dolina Sanu (KPd-6B).

Główny (**G**) Korytarz Południowy (**KPd**) biegnie od Bieszczadów poprzez Góry Słonne, Pogórze Przemyskie, Pogórze Dynowskie, parki krajobrazowe: Czarnorzecko-Strzyżowski, Pasma Brzanki, Ciężkowicko-Rożnowski i Wiśnicko-Lipnicki, następnie przechodzi przez Beskid Wyspowy, Gorce, Beskid Makowski, Beskid Żywiecki, Beskid Śląski, Pogórze Śląskie, lasami w pobliżu zbiornika Goczałkowickiego, Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie, aż do Lasów Rudzkich.

Obszar opracowania położony jest poza siecią korytarzy ekologicznych wyznaczonych w ramach projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce.

Rysunek 7. Sieć korytarzy ekologicznych na terenie miasta Leżajsk (źródło: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011)

3.8 Formy ochrony przyrody na terenie miasta

Według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, w granicach miasta Leżajska zlokalizowany jest rezerwat przyrody Las Klasztorny oraz obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (PLH180020). Na terenie miasta występują również dwa pomniki przyrody. Miasto graniczy bezpośrednio z Brzózniańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu.

Rezerwat przyrody „Las Klasztorny”

Rezerwat Las Klasztorny ustanowiony został na podstawie Zarządzenia Ministra Leśnictwa z dnia 5 listopada 1953 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Dominującym zbiorowiskiem leśnym jest kontynentalny bór mieszany, niewielki obszar zajmuje też grąd subkontynentalny. Drzewostan tworzy głównie ponad dwustuletni starodrzew sosnowo-bukowo-jodłowy, w którym występuje wiele drzew o rozmiarach pomnikowych. Jedyne ustanowione tu pomniki przyrody to buk „Hubert” o obwodzie pnia 403 cm i wysokości 37 metrów, którego wiek ocenia się na około 300 lat. Na terenie rezerwatu stwierdzono występowanie 151 taksonów roślin naczyniowych oraz 16 gatunków mszaków i 19 – grzybów. Spośród roślin objętych ochroną (ściąg lub częściową) rosną tu m.in.: zimoziół północny (późnoglacialny relikwyt występujący tu przy południowej granicy zasięgu), wawrzynek wilczełyko, lilia złotogłów, a z gatunków pospolitych: borówka czarna, zawilec gajowy, orlica pospolita, konwalia majowa, szczawik zajęczy, rokitnik pospolity, jeżyna gruczołowata. Występują tu przede wszystkim leśne gatunki nizinne. Ze ssaków najczęściej możemy spotkać sarnę, zającą, dziką, lisa, kunę leśną, tchórza, łasicę. Z ptaków dostrzeżono dzięcioła dużego, sikory: modraszkę i bogatkę, kruka, piecuszka, mysikrólika, kowalika, myszołowa, krogulca, półdżkę, dzierzbę gąsiorek, kraszkę, turkawkę, kosa, gołębia grzywacza, drożdza śpiewaka, dzwońca i jastrzębia gołębiarza. Z gadów występują: jaszczurki – zwinka, zielona, żyworodna oraz zaskroniec, padalec i żmija zygzakowata, a z płazów rzekotka drzewna i żaba

trawna.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu zlokalizowany jest w Prowincji Karpat Zachodnich z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, Podprowincji Podkarpacia Północnego, Makroregionie Kotliny Sandomierskiej, mezoregionach: Doliny Dolnego Sanu, Płaskowyżu Tarnogrodzkiego, Równiny Tarnobrzeskiej, Równiny Biłgorajskiej, Niziny Nadwiślańskiej (ujście). W podziale geobotanicznym położony jest w dziale Wyżyn Południowopolskich, Krainie Kotliny Sandomierskiej. Obszar należy do zlewni Wisły. Obejmuje San – ciek II rzędu, prawy dopływ górnej Wisły oraz szereg dolnych odcinków jego bocznych dopływów, z których największe to: Bukowa, Lubaczówka, Tanew i Wisłok. Współczesny San, pomimo regulacji, cechuje się procesem korytowym właściwym rzekom roztokowym. W okresie niskich stanów wód rzeka tworzy piaszczyste odsypy w postaci plaż i ławic. Krajobraz Kotliny Sandomierskiej, w którym leży przeważająca część obszaru, jest mało urozmaicony – jest to równinny, lekko pofałdowany region. Z obszarem przeważnie sąsiadują tereny otwarte z rozproszoną zabudową. Wyjątkiem są okolice Jarosławia, Leżajska, Krzeszowa, Rudnika nad Sanem, Ulanowa, Niska i Stalowej Woli, gdzie do obszaru przylegają tereny o zwartej zabudowie. Obszar położony jest w obrębie dwóch korytarzy ekologicznych m.in.: Korytarza Południowego, na odcinku Roztocze-Bieszczady. Obszar obejmuje najciekawsze i najbardziej cenne przyrodniczo fragmenty doliny Dolnego Sanu na odcinku Jarosław - ujście.

Przedmiotem ochrony⁵ obszaru jest 10 typów siedlisk przyrodniczych: 3130, 3150, 3270, 6410, 6430, 6440, 6510, 9170, 91E0 i 91F0 oraz 10 gatunków zwierząt: 1037, 1060, 1130, 1188, 1337, 1355, 5339, 6144, 6177 oraz 6179. Ponadto na terenie obszaru stwierdzono występowanie 2 typów siedlisk (6120 i 91D0) oraz 9 gatunków zwierząt (1084, 1086, 1096, 1145, 1146, 1149, 1163, 5264 oraz 6143), które nie są przedmiotem ochrony obszaru.

Dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu ustanowiono plan zadań ochronnych (Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie z dnia 19 marca 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu PLH180020), w którym zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony oraz określono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Pomniki przyrody

Pomniki na terenie miasta to drzewa: Buk Hubert (ustanowiony na podstawie uchwały Nr XXXVI/226/17 Rady Miejskiej W Leżajsku z dnia 24 lipca 2017 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody) oraz grupa drzew (ustanowione na podstawie Orzeczenia Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie Nr Rlop-004-7/73 z 17 lipca 1973 r.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 lipca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Dolnego Sanu (PLH180020) (Dz.U. z 2022 r., poz. 1955)

Map of the Leżajska urban area showing various protected areas and land use. The map includes labels for 'Las Klasztorny', 'Dolina Dolnego Sanu', 'Kuryłowski Obszar Chronionego Krajobrazu', and 'Brzózniński Obszar Chronionego Krajobrazu'. A legend in the bottom right corner defines the symbols: a red dashed line for the study area, a black dashed line for city boundaries, green dots for natural monuments, green diagonal lines for the landscape protection area, dark green for Natura 2000 'settlements', yellow for nature reserves, and light green for ecological uses.

3.9 Zasoby krajobrazowe

Leżajsk charakteryzuje się układem miejskim wraz z towarzyszącymi terenami otwartymi w postaci terenów rolniczych, lasów oraz doliny rzeki San.

Cennym zasobem krajobrazowym są obszary objęte ochroną przyrodniczą, głównie siedliska leśne wraz z podmokłymi terenami i doliną Sanu stanowiącymi wartościowy zasób krajobrazowy.

Obszar opracowania charakteryzuje się typowo miejskim krajobrazem, został zagospodarowany pod dworzec autobusowy a najbliższe otoczenie stanowią ciągi komunikacyjne oraz zwarta zabudowa miejska. Bezpośrednio przy obszarze opracowania znajduje się dworzec kolejowy.

21

4 Jakość środowiska oraz opis zagrożeń i identyfikacja źródeł zagrożenia

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenia powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

4.1 Stan środowiska

Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego, ilość i rodzaj emitowanych do niego zanieczyszczeń, wpływa na stan wszystkich komponentów środowiska, które bezpośrednio decydują o warunkach życia ludzi, zwierząt oraz roślin. Zanieczyszczenia pochodzą z wielu źródeł, wyróżnia się różne kategorie źródeł emisji: punktowe, liniowe oraz powierzchniowe.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa podkarpackiego wydzielone zostały 2 strefy – miasto Leżajsk, w tym obszar opracowania, zaliczają się do strefy podkarpackiej.

Tabela 3. Wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń strefy podkarpackiej ze względu na ochronę zdrowia ludzi i roślin
(źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim – raport wojewódzki za rok 2024, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Rzeszowie Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, 2025)

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń											
	NO ₂ ⁶	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A	A1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:

- klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczeń nie przekraczały poziomów docelowych;
- klasa A1 – jeżeli stężenia pyłu PM_{2,5} nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;
- klasa C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń przekraczały poziom docelowy;
- klasa D2 – jeżeli stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego.

Objęte oceną zanieczyszczenia gazowe w roku 2024, tj. dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzen, ozon oraz tlenki azotu, osiągnęły na terenie województwa stężenia nieprzekraczające obowiązujących dla tych substancji wartości kryterialnych zarówno ze względu na ochronę zdrowia ludzi, jak i ochronę roślin.

W przypadku ozonu nie został dotrzymany poziom celu długoterminowego zarówno pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi jak i ochrony roślin. Wzrost stężeń ozonu rejestrowany w sezonie letnim spowodowany był obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz w dużej mierze warunkami meteorologicznymi.

⁶ dla roślin NO_x

Wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku wykazały dotrzymanie poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, mierzonego pod kątem kryterium ochrony zdrowia ludzi na obszarze całego województwa. Ponadto wyniki badań powietrza atmosferycznego prowadzone w 2024 roku w regionie wykazały dotrzymanie średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} (fazy II) na terenie województwa podkarpackiego. W roku 2024 utrzymał się trwający od roku 2022 pozytywny trend dotrzymania poziomów dopuszczalnych określonych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} na całym obszarze województwa podkarpackiego. Dotrzymane zostały także poziomy dopuszczalne/docelowe dla metali w pyłe zawieszonym PM₁₀ (arsen, kadm, nikiel, ołów) na obszarze całego województwa.

W zakresie benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ w 2024 roku zanotowano wzrost jego stężeń w regionie. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ wystąpiły w okresie grzewczym (styczeń – marzec, październik – grudzień).

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa podkarpackiego. Obecnie na terenie województwa obowiązują, zaktualizowane uchwałami Sejmiku Województwa Podkarpackiego w grudniu 2023 roku: „Program ochrony powietrza dla strefy miasto Rzeszów - z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ i poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} wraz z rozszerzeniem związanym z osiągnięciem krajowego celu redukcji narażenia i z uwzględnieniem poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz z Planem Działań Krótkoterminowych”, „Program ochrony powietrza dla strefy podkarpackiej z uwagi na stwierdzone przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z Planem Działań Krótkoterminowych”.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależy od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, przemysłowanie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Celem monitoringu wód powierzchniowych, zgodnie z ustawą Prawo wodne, jest pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągnięcia celów środowiskowych.

Miasto Leżajsk położone jest w granicach czterech JCWP: Błotnia, Jagódka, Malinianka oraz San od Wisłoka do ujścia. Obszar objęty opracowaniem położony jest w granicach JCWP Jagódka (RW20001022732).

Ww. JCWP objęte są monitoringiem prowadzonym przez GIOŚ, ich stan został oceniony jako zły.

Tabela 4. Ocena stanu JCWP na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022 r.)

nazwa JCWP	kod JCWP	stan / potencjał ekologiczny	wskaźniki determinujące potencjał ekologiczny	stan chemiczny	wskaźniki determinujące stan chemiczny	stan ogólny
Błotnia	RW200010227189	umiarkowany stan ekologiczny	azot ogólny, azot azotanowy	brak danych	nie dotyczy	zły
Jagódka	RW20001022732	słaby potencjał ekologiczny	BZT5, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce	dobry	nie dotyczy	zły
Malinianka	RW200010227369	słaby potencjał ekologiczny	fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylen	zły

San od Wisłoka do ujścia	RW20001222999	umiarkowany stan ekologiczny	fitoplankton, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, związki tributylocyny; bromowane difenyloetery	zły
--------------------------	---------------	------------------------------	---	-----------------	---	-----

Jakość wód podziemnych

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Miasto Leżajsk, w tym obszar objęty opracowaniem, położone jest w granicach JCWPd nr 136.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie miasta Leżajsk nie znajduje się żaden punkt pomiarowy, natomiast na terenie gminy badania prowadzono w jednym punkcie pomiarowym znajdującym się w miejscowości Wierzawice. Jakość wody w ww. punkcie zakwalifikowano do IV klasy jakości – wody niezadawalającej jakości.

Tabela 5. Charakterystyka punktu pomiarowego monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w 2022 r. (źródło: GIOŚ)

powiat/gmina	miejscowość (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	klasa jakości w punkcie
leżajski/Leżajsk	Wierzawice (518)	136	swobodne	IV

4.2 Identyfikacja głównych zagrożeń

Obszar opracowania stanowi teren zagospodarowany pod dworzec autobusowy wraz z towarzyszącymi usługami. Zarówno obszar opracowania jak i tereny zabudowane znajdujące się w jego sąsiedztwie wyposażone są w infrastrukturę techniczną, tj.:

- sieć wodociagową;
- sieć kanalizacyjną;
- sieć elektroenergetyczną;
- sieć gazową.

Wyposażenie w infrastrukturę jest bardzo korzystnym uwarunkowaniem, zwłaszcza w sieć kanalizacyjną – z uwagi na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia wód podziemnych oraz w sieć gazową – z uwagi na możliwość redukcji zanieczyszczeń do powietrza powstających w wyniku spalania paliw grzewczych o niższych parametrach spalania i gorszej jakości.

Obszar opracowania znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią.

W granicach obszaru opracowania nie występują udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi.

W granicach obszaru opracowania nie występują ujęcia wód podziemnych, przedmiotowy teren nie jest również objęty strefą ochrony pośredniej.

Obszar opracowania ze względu na pełnioną funkcję stanowi źródło hałasu komunikacyjnego, przy

czym należy zaznaczyć, że nie jest to uciążliwość akustyczna o charakterze ciągłym a ogranicza się jedynie do przyjazdów i odjazdów autobusów.

5 Diagnoza stanu i funkcjonowania środowiska

5.1 Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolność do regeneracji

Degradacja środowiska polega na pogorszeniu jakości jego poszczególnych elementów (np. powietrza, wody, gleby, rzeźby terenu, krajobrazu itp.) na skutek działalności człowieka. Odporność na degradację jest zależna od siły i czasu działania czynnika degradującego na środowisko przyrodnicze.

W przypadku obszaru opracowania, analiza stanu środowiska i aktualnego zagospodarowania tego terenu pozwala stwierdzić, że w wyniku długotrwałych procesów urbanizacyjnych, obszar ten został całkowicie przekształcony.

Jest to obszar o bardzo niskiej odporności na degradację – praktycznie pozbawiony szaty roślinnej (niewielkie nieutwardzone powierzchnie porasta roślinność trawiasta), oddalony od możliwych korzystnych oddziaływań biologicznych (przedmiotowy obszar jak i tereny w najbliższym sąsiedztwie w większości stanowią powierzchnie utwardzone). Przez to też praktycznie utracił on zdolność do regeneracji, tj. zdolność do utrzymywania lub odtwarzania swojej struktury, która na skutek czynników zewnętrznych (w tym działalności człowieka) uległa degradacji.

5.2 Ocena stanu ochrony i użytkowania zasobów przyrodniczych, w tym bioróżnorodności

Obszar opracowania nie pełni żadnych funkcji w systemie przyrodniczym miasta, nie został objęty obszarowymi jak i punktowymi formami ochrony przyrody. Jest to obszar praktycznie pozbawiony roślinności, niewielkie nieutwardzone powierzchnie porasta roślinność trawiasta.

5.3 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

Zagrożenia środowiskowe wynikają z istniejącego zagospodarowania terenu i są zasadniczo związane z działalnością człowieka.

Obszar objęty niniejszym opracowaniem, z uwagi na pełnioną funkcję dworca autobusowego oraz położenie w centrum miasta jest źródłem transportowych zanieczyszczeń powietrza, hałasu komunikacyjnego oraz hałasu powstającego w przestrzeniach publicznych i usługowych, które kumulują się z uciążliwościami pochodzącymi z terenów bezpośrednio przyległych.

Ograniczenie ww. uciążliwości jest niemożliwe ze względu na charakter tej strefy miasta – centrum miasta charakteryzuje się zwartą strukturą zabudowy zarówno mieszkalnej jak i usługowej oraz handlowej. Ponadto obszar opracowania pełni istotne funkcje transportowe, a w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się dworzec kolejowy. Należy jednak podkreślić, że nie są to uciążliwości przekraczające dopuszczalne normy.

6 Wstępna prognoza dalszych zmian zachodzących w środowisku

Z uwagi na obecne zagospodarowanie obszaru opracowania, przewiduje się jedynie utrzymanie istniejącego terenu dworca autobusowego wraz z możliwością jego przebudowy, w tym pawilonów handlowo-usługowych.

7 Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego

7.1 Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Obszar objęty opracowaniem nie posiada istotnych walorów przyrodniczych – stanowi obszar w pełni zurbanizowany, położony pośród zwartej zabudowy centrum miasta, odizolowany od wszelkich obszarów pełniących funkcje przyrodnicze.

7.2 Obszary ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP

Obecnie brak. Północno-wschodnia część obszaru opracowania położona jest w zasięgu GZWP nr 425 Dębica–Stalowa Wola–Rzeszów. Do czasu ustanowienia obszaru ochronnego wody GZWP nr 425 podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z płytkiego występowania wód podziemnych

Brak. Głębokość do pierwszego poziomu wodonośnego w obszarze opracowania wynosi ponad 6 m p.p.t.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Brak. Obszar opracowania położony jest poza udokumentowanymi złożami kopalin.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Brak. Obszar opracowania znajduje się poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. W granicach obszaru opracowania nie występują udokumentowane osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi.

Ograniczenia wynikające z ochrony przyrody

Brak. Obszar opracowania nie jest objęty prawną formą ochrony przyrody zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1478 ze zm.).

7.3 Obszary rozwoju – ocena przydatności terenu dla rozwoju funkcji użytkowych

Z uwagi na obecne zagospodarowanie obszaru opracowania, przewiduje się jedynie utrzymanie istniejącego terenu dworca autobusowego wraz z możliwością jego przebudowy, w tym pawilonów handlowo-usługowych.

8 Wnioski i wytyczne do projektu planu

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uznaje naczelną zasadę, że podstawą działań w zakresie przeznaczenia terenów na określone cele i ustalania zasad ich zagospodarowania jest ład przestrzenny oraz zrównoważony rozwój. Aby osiągnąć postawiony cel nadrzędny należy dążyć do poprawy jakości środowiska przyrodniczego na terenach zurbanizowanych, natomiast na terenach, gdzie wysokie walory środowiska zostały zachowane należy maksymalnie ograniczyć wszelkie zagrożenia oraz zapewnić ochronę wszystkich cennych obiektów i struktur przyrodniczych.

Obszar objęty opracowaniem położony jest w centralnej części miasta przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy. Stanowi on teren całkowicie przekształcony antropogenicznie, zagospodarowany pod dworzec autobusowy – pokryty jest asfaltem oraz kostką brukową, w północno-wschodniej części znajdują się pawilony handlowo-usługowe. Przedmiotowy teren nie pełni żadnych funkcji w systemie przyrodniczym miasta.

Określone wytyczne odnoszą się przede wszystkim do ładu przestrzennego, dziedzictwa kulturowego, odpowiedniego kształtowania infrastruktury technicznej oraz ograniczania negatywnego wpływu na jakość powietrza:

- ustalenie przeznaczenia podstawowego związanego z zabudową usługową oraz obsługi podróżnych wraz z utrzymaniem funkcji transportowej;
- ochrona zabytkowego budynku dworca kolejowego poprzez zachowanie osi widokowej z ul. Mickiewicza;
- ustalenie zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz krajobrazu, w tym określenie standardów zabudowy i zagospodarowania terenu;
- ustalenie zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, za wyjątkiem infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
- uwzględnienie uwarunkowań wynikających z położenia północno – wschodniej części obszaru objętego planem w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 425 „Dębica – Stalowa Wola – Rzeszów”;
- zapewnienie możliwości rozbudowy infrastruktury technicznej i obowiązek podłączenia nowopowstałych obiektów do sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej;
- w zakresie zaopatrzenia w ciepło dopuszczenie ogrzewania budynków z miejskiej sieci ciepłowniczej bądź indywidualnych źródeł ciepła spełniających standardy niskoemisyjne;
- dopuszczenie lokalizacji urządzeń wytwarzających energię i ciepło z odnawialnych źródeł energii.

9 Załączniki

Załącznik I. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Nr 70/II/25 dla terenu dworca autobusowego położonego przy ul. Adama Mickiewicza i Plac Dworcowy w Leżajsku – skala 1:1 000